

Jízda za svobodou

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Sobota, 27 Červen 2009 02:00

Letos uplyne 40 let od premiéry amerického filmu Easy Rider, do češtiny překládaného jako Bezstarostná jízda. V té době mi bylo 17 let a dodnes lituji, že jsem na film musel čekat ještě dlouhou řadu let. Ten film, který stál pouhých 400 000 dolarů a vydělal milióny, pokládám za jednu z největších kulturních událostí dvacátého století. Film je možné vidět mnohokrát, ale pokaždé v něm nacházím něco nového a jeho stopáž 94 minut nedopřeje ani chvílku oddychu nad jediným políčkem filmu.

Film je jedním z vrcholů uměleckého vyjádření éry hippies, Flower Power. Hnutí bylo otevřené k sexu, k drogám a vytvářelo vlastní hudební jazyk s mnoha hudebními vrcholy. Tak, jako protestoval hrdina filmu Absolvent, a předtím Rebel bez příčiny, proti americkému způsobu života starší generace, tak Easy Rider vyjadřuje touhu po svobodě a volnosti, byť za cenu nejvyšší.

Již volba jmen hlavních hrdinů Waytt s přezdívkou Captain America, v podání Petera Fondy a Billy v podání Denise Hoppera, měla svůj předobraz ve dvou hrdinech mladé historie Spojených států, v šerifovi Wayttu Earpovi a v zabijákovi Billy the Kidovi. Další složkou filmu jsou motocykly - choppery Harley Davidson, zaprášená krajina cestou z Los Angeles na jih do New Orleansu a především hudba. Hudba nebyla složena k filmu, ale již existující hudba byla vybrána a do jednotlivých scén mistrně vložena. Záběr, jak Fonda s Hopperem, poté co prodali drogy, jedou na chopperech užívat svobody za zvuku písně Born to Be Wild od kapely Steppenwolf, to je sama o sobě mistrovská práce režie a kamery. Z melodií z filmu se u nás

ujala píseň od kapely Fraternity of Man Don't Bogart Me, nebo také Don't Bogart That Joint, známá jako Pojd' stoupat jak dým v podání Pavla Bobka. Sloveso to bogart lze přeložit jen jako „bogartovat“; a má svůj původ ve způsobu, jakým ve filmu kouřil cigaretu legendární americký herec Humphrey Bogart. Další skladba od Steppenwolf nese název Pusher, což je slangový výraz pro pašeráka drog. Zní i dylanovka It's Alright Ma (I'm Only Bleeding) v podání Roger McGuinn. Celkem je ve filmu 12 nádherných skladeb, včetně If 6 Was 9 od Jimi Hendrixe. Samotná nádherná hudba je více než dokumentem doby a doprovodem filmu, jak tomu většinou bývá.

Film nemá složitý děj. Dvojice se cestou potká se stopařem v podání Luke Askewa, s ním několik dní bydlí v komunitě hippies, ve vězení v malém městě se setká s opilým právníkem Hansonem, v podání tehdy ještě neznámého Jacka Nicholsona, který okusí i marihuanu a je zabit mačetou. Tak jde scéna za scénou a bezstarostný pocit svobody se střetává s americkou realitou, které vadí i delší vlasy. Je ale lépe se na film podívat, než podrobně vyprávět jeho děj. Cesta za svobodou končí na silnici vedoucí na Floridu dvěma výstřely z nákladáku.

Film podle scénáře Hoppera, Fondy a Terryho Southerna není jen jedním z dobrých amerických filmů. Je symbolem svobody, symbolem jedné éry nejen v dějinách Spojených států. Určitým symbolem pro mě je, že u nás v roce 1969 na dvacet let končil krátký záblesk svobody, kdy se nepatrně i k nám přenesl duch dětí květin.

Za zmínku stojí, že hlavní představitelé pouze nehráli podle svého scénáře, ale hráli některé scény i „sjetí“ drogami, zejména Hopper. Od té doby podle mého názoru Fonda ani Hopper lepší role nevytvořili a americká kinematografie již lepší road movie nenatočila.